

Briuselis, 2017 m. vasario 14 d.
(OR. en)

6128/1/17
REV 1

JAI 102
COPEN 37
GENVAL 10
EUROJUST 22
ENFOPOL 59
ENFOCUSTOM 31

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Ankstesnio dokumento Nr.:	11501/16
Dalykas:	Jungtinių tyrimo grupių praktinis vadovas

Delegacijoms priede pateikiamas Jungtinių tyrimo grupių (JTG) praktinis vadovas, kurį pateikė JTG tinklo sekretoriatas. Vadovą parengė JTG tinklas bendradarbiaudamas su Eurojustu, Europolu ir OLAF. Juo išplėstas pirmesnis JTG vadovas atsižvelgiant į įgytą praktinę patirtį ir į jį įtraukiamas tipinis susitarimas dėl JTG¹.

¹ OL C 18, 2017 1 19, p. 1–9.

Jungtinių tyrimo grupių praktinis vadovas

Turinys

1. Tikslas	4
2. JTG koncepcija ir teisinis pagrindas	4
2.1. Apibrėžtis	4
2.2. Teisinis pagrindas.....	5
3. JTG sudarymas	6
3.1. Kokiais atvejais JTG?.....	6
3.1.1. Tinkami atvejai	6
3.1.2. Praktiniai aspektai	7
3.2. Susitarimas dėl JTG	8
3.3. Grupės struktūra.....	8
3.3.1. Grupės sudėtis	8
3.3.2. Grupės dalyviai.....	9
3.4. Eurojusto informavimas apie JTG sudarymą.....	9
4. JTG veikimas	9
4.1. Teisinis pagrindas.....	9
4.2. Operatyvinių veiksmų planavimas ir koordinavimas.....	10
5. JTG veiklos užbaigimas ir vertinimas	11
PRIEDAI	12
I PRIEDAS. Dažnai užduodami klausimai	12
1. Kokie yra pagrindiniai praktiniai veiksmai steigiant JTG?.....	12
2. Ar byloms, kurias nagrinėjant dalyvauja JTG, reikia daugiau laiko ir išteklių nei kitoms tarpvalstybinėms byloms?	12
3. Ar JTG tinkamos skubiais atvejais?.....	13
4. Ar JTG turi „vadovaujančią šalį“?.....	13
5. Ar Eurojusto ar Europolo dalyvavimas JTG veikloje yra privalomas? Ko reikalaujama ES finansavimui gauti? Ar gali dalyvauti kitos įstaigos?	14
6. Ar tam, kad JTG būtų įsteigta, vidaus tyrimai turėtų būti jau vykdomi visose susijusiose valstybėse?.....	14
7. Ar JTG vadovą turėtų skirti kiekviena susitarimo šalis?	15
8. Ar gali būti paskirti keli tai pačiai valstybei atstovaujantys JTG vadovai?.....	15
9. Ar gali asmenys, kurie neatstovauja teisėsaugos ar teisminėms institucijoms, dalyvauti JTG operacijose?..	16
10. Kaip keičiamasi informacija ir įrodymais JTG? Kaip šis keitimasis atsispindi nacionaliniame procese?.....	16
11. Kaip gali būti keičiamasi informacija ir įrodymais, surinktais prieš JTG sudarymą?.....	17
12. Kokiomis sąlygomis JTG surinkti įrodymai yra priimtini nacionaliniuose teismuose?17	
13. Kaip paaiškinti atskleidimui taikomus reikalavimus, atsirandančius iš JTG partnerių nacionalinės teisės aktų?	18
14. Kaip JTG keičiamasi įrodymais, gautais taikant savitarpio teisinės pagalbos principą?.....	18
15. Ar JTG atmeta galimybę naudoti kitas policijos ir teismo bendradarbiavimo priemones?	19

II priedas. ES agentūrų / įstaigų parama JTG	20
1. Eurojustas.....	20
1.1. Misija ir įgaliojimai.....	20
1.2. Eurojusto nacionalinių narių dalyvavimas JTG veikloje.....	21
1.3. Eurojusto parama JTG.....	21
2. Europolas.....	22
2.1. Europolo misija ir struktūra	22
2.2. Europolo dalyvavimas JTG veikloje. Teisinis pagrindas.....	23
2.3. Europolo parama JTG veiklai	23
3. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF)	24
3.1. Misija ir įgaliojimai	
3.2. OLAF dalyvavimo JTG veikloje teisinis pagrindas.....	25
3.3. OLAF parama JTG.....	26
III priedas. Tipinis susitarimas dėl JTG	28
IV priedas. Operatyvinių veiksmų planavimo ir koordinavimo kontrolinis sąrašas	38
1. Bendrieji klausimai.....	38
2. Su nusikaltimais susiję klausimai	

1. Tikslas

Šio Praktinio vadovo tikslas – suteikti specialistams informacijos, rekomendacijų ir konsultacijų dėl jungtinių tyrimo grupių (JTG) sudarymo. Jį parengė JTG tinklas bendradarbiaudamas su Eurojustu, Europolu ir OLAF; atsižvelgiant į įgytą praktinę patirtį, juo išplėstas pirmesnis *JTG vadovas*.

JTG tinklas

ES nacionalinių ekspertų tinklas dėl JTG (JTG tinklas) buvo įsteigtas 2005 m. siekiant paskatinti specialistus naudotis JTG. Kiekviena valstybė narė paskyrė po vieną ar daugiau nacionalinių ekspertų, atstovaujančių tiek JTG teisminės veiklos (teisėjai, prokurorai, teisingumo ministerijos), tiek teisėsaugos (policijos pareigūnai, vidaus reikalų ministerijos) sritims. Nacionaliniu lygmeniu ekspertai veikia kaip kontaktiniai asmenys, į kuriuos JTG sudaryti pageidaujantys specialistai gali kreiptis konsultacijų. Kaip JTG tinklo nariai, jie turi ekspertinių žinių apie JTG veikimą jų valstybėje narėje ir turi prieigą prie informacijos apie praktinius JTG aspektus, susijusius su kitomis valstybėmis narėmis. Sekretoriatas, įsikūręs Eurojuste nuo 2011 m., propaguoja, remia ir skatina JTG tinklo veiklą.

Jei jums reikėtų susisiekti su savo JTG nacionaliniu ekspertu (-ais), prašom patikrinti esamus vidaus kanalus (intranetą ir kt.). Jei reikalingos informacijos nerandate, prašom rašyti el. pašto adresu: jitsnetworksecretariat@eurojust.europa.eu.

2. JTG koncepcija ir teisinis pagrindas

2.1. Apibrėžtis

Jungtinė tyrimo grupė – tai dviejų ar daugiau valstybių kompetentingų institucijų – tiek teisminių (teisėjai, prokurorai, tyrimą atliekantys teisėjai), tiek teisėsaugos – susitarimu pagrįsta tarptautinio bendradarbiavimo priemonė, sudaryta ribotos trukmės laikotarpiui ir konkrečiam tikslui vykdyti baudžiamosios veikos tyrimus vienoje ar daugiau susijusių valstybių.

Palyginti su įprastinėmis policijos ir teismo bendradarbiavimo formomis, JTG suteikia tokią pridėtinę vertę:

- JTG sudaro galimybę tiesiogiai rinkti informaciją bei įrodymus ir jais keistis, ir tam nereikia naudotis įprastiniais savitarpio teisinės pagalbos kanalais. Informacija ir įrodymais, surinktais remiantis valstybės, kurioje veikia grupė, teisės aktais, gali būti dalijamasi remiantis (vien) susitarimu dėl JTG; ir
- deleguotieji grupės nariai (t. y. tie, kurių kilmės valstybė nėra valstybė, kurioje JTG veikia) turi teisę būti ir dalyvauti – tiek, kiek numatyta pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) kiek nurodo JTG vadovas – tyrimo veiksmuose, vykdomuose ne jų kilmės valstybėje.

Dėl šių priežasčių JTG yra labai efektyvi ir veiksminga bendradarbiavimo priemonė, padedanti koordinuoti tyrimus ir baudžiamuosius persekiojimus, lygiagrečiai vykdomus keliuose valstybėse.

2.2. Teisinis pagrindas

Valstybių narių JTG sudarymo ES teisinis pagrindas yra išdėstytas 2000 m. ES savitarpio teisinės pagalbos konvencijos¹ 13 straipsnyje ir 2002 m. pamatiniame sprendime dėl jungtinių tyrimo grupių². Iki šiol visos valstybių narės įgyvendino vieną arba abu šiuos teisinius pagrindus.

Prašymui sudaryti JTG pagrįsti Europos tyrimo orderis negali būti naudojamas³.

JTG taip pat gali būti sudarytos, visų pirma su Europos Sąjungai nepriklausančių valstybių kompetentingomis institucijomis ir tarp jų, remiantis kitais tarptautiniais dokumentais. Toliau nurodyti dokumentai yra JTG sudarymo teisinis pagrindas:

- Susitarimas tarp Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės dėl tam tikrų 2000 m. gegužės 29 d. Konvencijos dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose ir jos 2001 m. protokolo nuostatų taikymo⁴;
- Susitarimo dėl savitarpio teisinės pagalbos tarp Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų⁵ 5 straipsnis;
- Pietryčių Europos policijos bendradarbiavimo konvencijos (PCC-SEE)⁶, taikytinos tarp kelių valstybių narių (Austrijos, Bulgarijos, Vengrijos, Rumunijos, Slovėnijos) ir Balkanų šalių (Albanijos, Bosnijos ir Hercegovinos, buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos (BJRM), Moldovos, Juodkalnijos, Serbijos), 27 straipsnis;
- Europos konvencijos dėl savitarpio teisinės pagalbos antrojo papildomo protokolo⁷ 20 straipsnis;

¹ Konvencija dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose (OL C 197, 2000 7 12, p. 1–23). Pateikta [šiuo adresu](#).

² 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinis sprendimas dėl jungtinių tyrimo grupių (OL L 162, 2002 6 20, p. 1–3). Pateikta [šiuo adresu](#).

³ 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose (OL L 130/1, 2014 5 1, p. 1–36). Pateikta [šiuo adresu](#).

⁴ OL L 26, 2004 1 29, p. 3–9.

⁵ OL L 181, 2003 7 19, p. 34–42.

⁶ Registruota Jungtinių Tautų sekretoriате: 2009 m. birželio 3 d., Albanija, Nr. 46240; žr.: <http://www.pccseesecretariat.si/>.

⁷ Europos Tarybos sutarčių serija Nr. 182; žr.: <http://www.conventions.coe.int/?lg=fr>.

- Jungtinių Tautų konvencijos dėl kovos su neteisėta narkotinių priemonių ir psichotropinių medžiagų apyvarta⁸ 9 straipsnis;
- Jungtinių Tautų konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą⁹ 19 straipsnis;
- Jungtinių Tautų konvencijos prieš korupciją¹⁰ 49 straipsnis;
- dalyvaujančių valstybių dvišaliai susitarimai.

Ne visi iš pirmiau nurodytų dokumentų yra taikomi tarp tų pačių valstybių. Todėl JTG, kurių veikloje dalyvauja ne ES valstybės narės, atveju susitarime dėl JTG gali prireikti nurodyti kelis iš šių teisinių pagrindų. Be to, su JTG susijusių nuostatų turinys įvairiuose dokumentuose gali skirtis; todėl į patį susitarimą dėl JTG gali būti įtraukiamos konkrečios nuostatos, papildančios taikytiną dokumentą (-us).

10-to metinio JTG ekspertų susitikimo išvadose pateikiama konkrečių iššūkių, kurių kyla JTG, kuriose dalyvauja ne ES valstybės, apžvalga ir galimi sprendimai.

3. JTG sudarymas

JTG pageidaujantys sudaryti ES specialistai gali nesunkiai pasinaudoti ekspertų konsultacijomis ir rekomendacijomis – jiems tereikia susisiekti su jų valstybėje narėje paskirtu (-ais) JTG nacionaliniu (-iais) ekspertu (-ais). Jie taip pat gali prašyti Eurojusto ir (arba) Europolo paramos įvertinant atvejo tinkamumą ir nustatant teisinius / praktinius veiksmus, kurių reikia imtis JTG sudaryti¹¹.

3.1. Kokiais atvejais JTG?

3.1.1. Tinkami atvejai

ES teisės aktuose apibūdinami du konkretūs atvejais, kuriais JTG gali būti įsteigta:

- ***Sudėtingi tarpvalstybiniai tyrimai:*** JTG gali būti sudaryta, kai valstybėms narėms atliekant nusikalstamų veikų tyrimus reikalingi sudėtingi ir daug pastangų bei laiko reikalaujantys tyrimai, susiję su kitomis valstybėmis narėmis.
- ***Susiję tyrimai, kuriuos reikia derinti:*** JTG gali būti sudaryta, kai kelios valstybės narės atlieka nusikalstamų veikų tyrimus, kuriuose bylos aplinkybės reikalauja suderintų bendrų veiksmų susijusiose valstybėse narėse.

Panašios nuostatos yra nustatytos keliuose kituose pirmiau nurodytuose dokumentuose (PCC-SEE konvencijoje, Europos Tarybos protokole).

⁸ Jungtinių Tautų sutarčių serija Nr. 1582, p. 95; žr.: <http://www.unodc.org/unodc/en/commissions/CND/conventions.html>.

⁹ Jungtinių Tautų sutarčių serija Nr. 2225, p. 209; žr.: <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CTOC/index.html>

¹⁰ Jungtinių Tautų sutarčių serija Nr. 2349, p. 41; žr.: <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/index.html#UNCACfulltext>

¹¹ Daugiau informacijos apie Eurojusto ir Europolo teikiamą paramą veiklai galima rasti prieduose.

3.1.2. Praktiniai aspektai

Be teisinių reikalavimų, praktikoje vertinant poreikį sudaryti JTG atsižvelgiama į praktinius aspektus; kai kurie iš jų nurodyti toliau:

- nusikaltėlių tinklo / tiriamos veiklos sudėtingumas ir rafinuotumas,
- tyrimo veiksmų, kurie turi būti vykdomi susijusiose valstybėse, skaičius bei sudėtingumas ir
- tai, kokių mastu tyrimas susijęs su atitinkamomis valstybėmis.

Daugeliu atvejų, kai JTG yra įsteigiama, susijusiose valstybėse narėse jau būna vykdomi lygiagretūs tyrimai. Tačiau tuo metu, kai svarstoma JTG steigimo galimybė, gali būti taip, kad tyrimai buvo pradėti dar ne visose susijusiose valstybėse (bet tik vienoje ar keliose iš jų). Tokiais atvejais pirmas žingsnis – pradėti vidaus tyrimus kitose susijusiose valstybėse.

Jei nacionaliniai tyrimai jau vykdomi, *atitinkamas jų etapas* gali būti svarbus veiksnys: visų pirma, nacionalinės institucijos gali būti labiau linkusios dalyvauti JTG veikloje tuo atveju, kai jų atliekamas tyrimas vis dar palyginti ankstyvame etape ir kai kitose valstybėse vykdomi tyrimai yra tokiam pat etape.

Kai byla susijusi su daugiau nei dviem valstybėmis, taip pat atsižvelgiama atitinkamai į tai, *kokių mastu jos susijusios* su byla: kartais iš pradžių susitariama, kad JTG bus įsteigta ne tarp visų valstybių, bet tik tarp labiausiai susijusių, o su kitomis valstybėmis bus bendradarbiaujama pagal savitarpio teisinės pagalbos principą.

Jeigu viena ar kelios valstybės norėtų prisijungti prie JTG vėlesniame etape, visada galima pirminį susitarimą pakoreguoti.

Atsižvelgiant į tai, rekomenduojama, kad JTG steigimą svarstančios atitinkamų valstybių teisėsaugos ir teisminės institucijos susitiktų šį klausimą aptarti *kuo anksčiau* prieš parengiant oficialų pasiūlymą ir susitarimą.

Eurojustas ir Europolas šiuo atžvilgiu gali imtis svarbaus vaidmens sudarydami galimybę – darbinį ir koordinavimo posėdžių metu – nacionalinėms institucijoms:

- susidaryti išsamesnį vaizdą apie bylą vertinant tarptautiniu požiūriu,
- aptarti lygiagrečių tyrimų pradėjimo tikslingumą ir sąlygas siekiant sudaryti JTG ir
- paaiškinti nacionalinius reikalavimus, taikomus oficialaus prašymo sudaryti JTG pateikimui (kuris kai kuriose valstybėse yra jos sudarymo būtina sąlyga)¹².

¹² Žr. 2000 m. ES savitarpio teisinės pagalbos konvencijos 13 straipsnio 2 dalį. Praktiškai pateikti oficialaus prašymo dokumentą reikalaujama retai. Konkreti informacija apie nacionalinius įgyvendinimo teisės aktus, įskaitant šiuo klausimu, pateikiama JTG tinklo sekretoriato administruojamoje interneto platformoje *JTG ribotos prieigos erdvė*; ES teisminėms ir teisėsaugos institucijoms galima suteikti prieigą prie šios platformos. Norėdami prašyti suteikti prieigą, prašom rašykite el. pašto adresu: jitsnetworksecretariat@eurojust.europa.eu.

3.2. Susitarimas dėl JTG

Siekiant palengvinti JTG sudarymą buvo parengtas tipinis susitarimas¹³. Šį dokumentą galima parsisiųsti iš Eurojusto ir Europolo svetainių visomis oficialiosiomis kalbomis ir redaguojamuoju formatu.

Tipinis susitarimas dėl JTG yra bendras *teisiškai neprivalomas pagrindas*, kurį specialistai gali pritaikyti prie konkrečių bylos poreikių. Todėl kartais standartinės nuostatos performuluojamos siekiant atspindėti nacionalinės teisės aktų ar *ad hoc* nuostatų reikalavimus. Tipiniame susitarime taip pat pateikiamas naudingas sąrašas, apimantis daugelį klausimų, kuriuos reikia spręsti, kad JTG saugiai vykdytų savo veiklą.

Praktiškai ES tipinis naudojamas daugeliu ES valstybių narių sudaromų JTG atveju. Be to, šis pavyzdys pasitvirtino kaip pakankamai lankstus pagrindas diskusijoms su ES nepriklausančiomis valstybėmis, pritaikant jį šiek tiek prie skirtingų teisinių bazių. Kai kurios valstybės narės taip pat parengė dvišalius tipinius susitarimus – jie gali būti naudingi numatant klausimus, galinčius kilti šiame specifiniame kontekste, ir gali paspartinti diskusijas dėl susitarimo dėl JTG turinio.

Po to, kai dėl sprendimo įsteigti JTG iš esmės buvo susitarta, Eurojustas gali padėti rengiant susitarimą dėl JTG ir apsvarstant – per nacionalinius susijusių valstybių narių narius – nuostatas, reikalingas tipiniam susitarimui papildyti arba nuo jo nukrypti. Šiuo atžvilgiu geriausia praktika – tipinį susitarimą parengti bendra darbine kalba ir jį išversti į susijusių valstybių narių oficialiąsias kalbas tik tada, kai partneriai bus susitarę dėl dokumento turinio.

JTG veiklos laikotarpiu pirminis susitarimas gali būti iš dalies keičiamas šalių tarpusavio susitarimu, jeigu turinio keitimas yra reikalingas (*pvz.*, pasikeitimai, susiję su tiriamais nusikaltimais, naujos šalies dalyvavimu, grupės sudėtimi, tikslais ar veiklos laikotarpio pratęsimu).

3.3. Grupės struktūra

3.3.1. Grupės sudėtis

Kiekviena susitarimo dėl JTG šalis skiria šiuos asmenis:

- JTG vadovą (-us), visų pirma atsakingą (-us) už JTG veiklos, kai grupė veikia atitinkamos valstybės teritorijoje, priežiūrą. Nacionalinės teisės aktuose paprastai nurodoma, kuri institucija yra kompetentinga įsteigti JTG (kai taikytina, pagal įgaliojimo mechanizmą) ir kuri institucija yra kompetentinga veikti kaip JTG vadovas¹⁴.
- JTG narius (daugeliu atveju teisėsaugos institucijas), kurie vykdys tyrimo veiksmus / operatyvinius veiksmus. Būdami ir dalyvaudami tyrime už savo kilmės valstybės ribų paskirti nariai veikia kaip „deleguotieji JTG nariai“.

JTG gali sudaryti bent dviejų valstybių kompetentingos institucijos. Praktiškai JTG neretai sudaro didesnis partnerių skaičius, todėl pateisinama tai, kad numatomos specialios priemonės keitimuisi informacija ir įrodymais palengvinti.

¹³ Tarybos rezoliucija dėl tipinio susitarimo dėl jungtinės tyrimo grupės (JTG) sudarymo (OL C 18, 2017 1 19, p. 1-9).

¹⁴ Konkreti informacija apie nacionalinės teisės aktus šiuo klausimu pateikiama *JTG ribotos priegijos erdvėje*.

3.3.2. Grupės dalyviai

Taikytinuose teisės aktuose be šalių paprastai nurodomas ir neprivalomas „(kitų) įstaigų pareigūnų“ dalyvavimas; tai yra ES įstaigos, Eurojusto nacionaliniai nariai pagal Sprendimo dėl Eurojusto 9f straipsnį, Europolo darbuotojai pagal Sprendimo dėl Europolo 6 straipsnį ir OLAF darbuotojai.

Išsami informacija apie Eurojusto, Europolo ir OLAF dalyvavimą paprastai pateikiama tam skirtame susitarimo priedėlyje, kurio pavyzdys pateikiamas tipiniame susitarime dėl JTG.

3.4. Eurojusto informavimas apie JTG sudarymą

Remiantis Sprendimo dėl Eurojusto¹⁵ 13 straipsnio 5 dalimi, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų informuoti susijusios (-ių) valstybės (-ių) narės (-ių) Eurojusto nacionalinį (-ius) narį (-ius) (net jeigu jis (jie) neturi dalyvio statuso) apie JTG sudarymą.

4. JTG veikimas

4.1. Teisinis pagrindas

Taikytinuose teisės aktuose nustatyti šie JTG veiklos principai:

- JTG vykdo veiklą laikydamasi valstybės, kurioje ji veikia („veikimo valstybė“), teisės aktų ir prižiūrint tos valstybės paskirtam JTG vadovui;
- deleguotieji nariai turi teisę dalyvauti tyrime, nebent veikimo valstybės JTG vadovas dėl tam tikrų priežasčių nusprendžia kitaip;
- JTG vadovas deleguotiesiems nariams gali pavesti atlikti tyrimo veiksmus, gavus veikimo valstybės ir juos delegavusios valstybės pritarimą;
- deleguotieji nariai turi teisę dalytis su grupe informacija, turima juos delegavusioje valstybėje. Prireikus jie gali šios valstybės kompetentingų institucijų prašyti atlikti tyrimus vidaus byloje laikantis sąlygų, kurios numatytos jų nacionalinės teisės aktuose.

¹⁵ Tarybos sprendimas 2002/187/TVR dėl Eurojusto su pakeitimais, padarytais Tarybos sprendimu 2009/426/TVR.

Informacijos, kuria keičiamasi JTG (ir kurios nebūtų galima gauti kitu būdu), naudojimą riboja specialioji taisyklė: tokia informacija iš esmės gali būti naudojama (tikslai) tikslais, kuriais grupė buvo sudaryta. Tačiau grupė gali, pavyzdžiui, susitarime dėl JTG¹⁶, susitarti dėl platesnio informacijos naudojimo.

Deleguotieji nariai, vykdančys savo pareigas veikimo valstybėje, jiems padarytų arba jų pačių padarytų baudžiamosios teisės pažeidimų atveju laikomi šios valstybės pareigūnais¹⁷.

Atsižvelgiant į tai, praktiškai matyti, kad JTG naudojamos labai įvairiais atvejais, ir tai rodo, kad priemonė yra lanksti ir kad ją galima pritaikyti prie konkrečių bylos poreikių. Pavyzdžiui, daugeliu atvejų tyrimus pirmiausia lygiagrečiai vykdo įvairios susijusios valstybės, ir jos periodiškai keičiasi surinktais įrodymais. Antrame etape kiekviena valstybė deleguoja JTG narius, kad prisidėtų prie koordinuoto veiklos etapo.

4.2. Operatyvinių veiksmų planavimas ir koordinavimas

Kad būtų pasiekti JTG tikslai, reikalingas veiksmingas vidaus procesų koordinavimas ir tyrimo / baudžiamojo persekiojimo veiksmų planavimas. Koordinavimas ir planavimas taip pat palengvina prašymų suteikti finansinę paramą, kurie grindžiami apskaičiuotomis planuojamų operatyvinių veiksmų išlaidomis, klausimu.

Todėl specialistai nurodė, kad grupėje reikia spręsti šiuos praktinius aspektus ir susitarti dėl konkrečios tvarkos. Buvo parengtas kontrolinis sąrašas, kad taikoma tvarka būtų įtraukta į tam skirtą dokumentą, jei manoma, kad tai reikalinga (vadinamąjį operatyvinių veiksmų planą).

Visgi gauta informacijos, kad praktikoje akivaizdi pirmenybė teikiama mažiau formaliems sprendimams. Reguliariai rengiami posėdžiai, visų pirma tie, kuriuos remia Eurojustas ir Europolas, naudojami kaip planavimo priemonės. Šių posėdžių išvadose atspindimos nustatytos priemonės.

Kad ir koks būtų pageidautinas formatas, rekomenduojama aptarti ir, jei įmanoma, aprašyti praktinę su JTG operatyviniais veiksmais susijusią tvarką, kuri susitarime dėl JTG dar nebuvo nustatyta. Šiuo tikslu specialistų prašoma susipažinti su šio Praktinio vadovo IV priedu, kuriame pateikiamas šiuo atžvilgiu svarbių klausimų sąrašas.

Daugiau informacijos apie Eurojusto, Europolo ir OLAF teikiamą paramą veiklos etape taip pat rasite atitinkamame šio Praktinio vadovo priede.

¹⁶ Remiantis ES konvencijos dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose 13 straipsnio 10 dalimi, informaciją, kuria keičiamasi JTG, taip pat galima naudoti išskirtiniais atvejais (be išankstinio valstybės, kurioje informacija buvo gauta, sutikimo) siekiant užkirsti kelią kilusiai tiesioginei ir didelei grėsmei visuomenės saugumui, jei vėliau pradėdamas nusikaltimo tyrimas.

¹⁷ Žr. ES konvencijos dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose 15 straipsnį. Išsamios taisyklės dėl civilinės atsakomybės yra išdėstytos to paties dokumento 16 straipsnyje.

5. JTG veiklos užbaigimas ir vertinimas

JTG sudaroma ribotos trukmės laikotarpiui; prireikus jis gali būti pratęstas, jei dėl to susitaria partneriai. Partneriams rekomenduojama tinkamu laiku konsultuotis dėl galimo veiklos laikotarpio pratęsimo ir šį klausimą derinti, kad bendradarbiavimas nenutrūktų. Vienašalių sprendimų pasitraukti iš veikiančios JTG, jei įmanoma, reikėtų vengti.

Ypač reikėtų atkreipti dėmesį į atvejus, kai dėl skirtingų tvarkaraščių vienos valstybės kompetentingos institucijos turi užbaigti savo tyrimą ir todėl nutraukti savo dalyvavimą JTG veikloje, o kitiems partneriams bendradarbiavimas dar reikalingas. Remiantis gautais komentarais, šis klausimas turėtų būti tinkamai numatytas ir gali prireikti *ad hoc* sprendimų.

Ne vėliau kaip prieš JTG veiklos užbaigimą¹⁸ JTG partneriams gali reikėti susitarti dėl jurisdikcijos nustatymo ir su tuo susijusių praktinių veiksmų (pvz., atitinkamų procesų apimties peržiūrėjimo, dalijimosi jurisdikcija ir (arba) galimo jos perdavimo ir kt.), nors numatytos priemonės gali būti įgyvendintos ir po JTG veiklos užbaigimo.

Dalyvaujančių subjektų atliekamas JTG veiklos vertinimas yra itin svarbus veiksnys žinių tobulinimui ir šios priemonės veikimo gerinimui. Siekiant palengvinti šį procesą, specialistams buvo parengta JTG veiklos vertinimo forma. Kai JTG turi baigti veiklą, specialistai skatinami šį vertinimą atlikti kartu, geriausia būtų, jei tai būtų padaryta tam skirtame posėdyje. Reikalaujama atlikti JTG, gavusių Eurojusto finansinę paramą, vertinimą. Išsami informacija ir rekomendacijos dėl JTG veiklos vertinimo bei paramos, kurią galima suteikti specialistams pateikiama čia.

¹⁸ Šį klausimą gali reikėti svarstyti ankstesniame etape, nes jis gali turėti įtakos tyrimo eigai ir veiklos etapui (pvz., Europos arešto orderių vykdymui).

PRIEDAI

I PRIEDAS. Dažnai užduodami klausimai

1. Kokie yra pagrindiniai praktiniai veiksmai steigiant JTG?

Norint įsteigti JTG, visų pirma reikia, kad atitinkamų valstybių kompetentingos institucijos turėtų *bendrą tikslą ir interesą* nustatyti tokią bendradarbiavimo sistemą; tai suponuoja, kad atskirose valstybėse yra nustatytos ir patvirtintos tyrimo sąsajos. Daugeliu atvejų šis procesas atliekamas keičiantis informacija tarp nacionalinių teisėsaugos institucijų ir ją analizuojant, jei taikytina, remiant Europolui.

Antra, kad toks sprendimas būtų priimtas, atitinkamų valstybių kompetentingos institucijos turėtų pasiekti susitarimą įsteigti JTG. Specialistams skirta nacionalinių taisyklių apžvalga šiuo klausimu pateikiama *JTG ribotos prieigos erdvėje*. Daugelyje valstybių narių priimant tokį sprendimą dalyvauja prokuratūros arba teisminė institucija (kartais iš anksto gavus centrinės institucijos pritarimą). Prieš priimant sprendimą gali reikėti (bet praktikoje tai būna retai) perduoti oficialų prašymą sudaryti JTG.

Kai laikoma, kad JTG yra tinkama bendradarbiavimo priemonė, gali būti pradėtas susitarimo rengimas, dažnai remiant Eurojustui. Turėtų būti dedamos ypatingos pastangos ir skiriamas ypatingas dėmesys tam, kad šis procesas būtų greitai užbaigtas, siekiant išvengti tyrimo uždelsimo ar sulėtinimo. Visų pirma, siekiant supaprastinti diskusijas, reikėtų išlaikyti glaustą susitarimo turinį ir, kiek įmanoma, neįtraukti visos nereikalingos informacijos (pvz., į *tikslų* skirsnį nereikėtų įtraukti išsamių bylų santraukų).

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 3.1 ir 3.2 poskirsnius

2. Ar byloms, kurias nagrinėjant dalyvauja JTG, reikia daugiau laiko ir išteklių nei kitoms tarpvalstybinėms byloms?

JTG pasitelkiamos atliekant sudėtingus tarpvalstybinius tyrimus, kuriems patiems jau reikia skirti pakankamai laiko ir išteklių nacionaliniu lygmeniu. Kaip jau minėta (žr. 1 klausimą pirmiau), susitarimo rengimas turėtų būti baigtas kuo greičiau, kad būtų išvengta operacijų uždelsimo.

Nebuvo gauta duomenų apie tai, kad tyrimai, prie kurių prisidėjo JTG, truko ilgiau nei kitų tarpvalstybinių bylų atveju, ir šiuo atžvilgiu paprastai laikoma, kad JTG lankstumas yra tas veiksnys, kuris paspartina tyrimą. Taip pat negauta duomenų apie tai, jog JTG reikėtų daugiau finansinių ar žmogiškųjų išteklių, nei kitų tarpvalstybinių bylų atveju.

Dėl darbinių posėdžių ir JTG deleguotųjų narių dalyvavimo gali susidaryti papildomų išlaidų (kelionės ir apgyvendinimas), kurioms padengti gali būti prašoma Eurojusto ir Europolo paramos (žr. toliau II priedą).

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 4.1 poskirsnį.

3. Ar JTG tinkamos skubiais atvejais?

JTG, jei ji tik buvo įsteigta, užtikrina lanksčią sistemą, sudarančią galimybę kompetentingoms institucijoms bendradarbiauti realiuoju laiku ir palengvinančią skubių operacijų, pavyzdžiui, kontroliuojamųjų gabenimų, vienu metu vykdomų ir koordinuojamų operacijų ir didelių tarptautinių incidentų tyrimo, vykdymą.

Kai skubių veiksmų (pvz., suėmimų arba kontroliuojamųjų gabenimų, kurių negalima atidėti) reikia imtis prieš įsteigiant JTG, visada galima numatyti kitus variantus – inicijuoti bendradarbiavimą kitais kanalais (policijos keitimąsi informacija ir (arba) savitarpio teisinę pagalbą) ir apsvarstyti galimybę sudaryti JTG vėlesniame etape.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 3.1, 3.2 ir 4.2 poskirsnius

4. Ar JTG turi „vadovaujančią šalį“?

JTG sudaroma ir veikia remiantis nacionalinių institucijų tarpusavio susitarimu. Bendradarbiavimas grindžiamas vienodomis sąlygomis, o tai reiškia, kad JTG bendradarbiavimas netrukto teisėsaugos ir teisminėms institucijoms vykdyti savo įgaliojimus pagal nacionalinės teisės aktus.

Praktiškai šalys gali susitarti, kad viena iš jų, pvz., didžiausią poveikį patirianti valstybė arba daugiausiai informacijos apie organizuotos nusikalstamos grupės veiklą turinti valstybė, imasi daugiau iniciatyvos ir (arba) *de facto* organizuoja nacionalinių institucijų bendradarbiavimą. Toks susitarimas gali būti naudingas siekiant užtikrinti tinkamą veiksmų koordinavimą JTG, visapusiškai laikantis nacionalinių institucijų prerogatyvų.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 3.3 poskirsnį.

5. Ar Eurojusto ar Europolo dalyvavimas JTG veikloje yra privalomas? Ko reikalaujama ES finansavimui gauti? Ar gali dalyvauti kitos įstaigos?

Eurojusto ir (arba) Europolo dalyvavimas JTG veikloje yra neprivalomas. Nacionalinės institucijos sprendžia, ar jos nori pasinaudoti parama, kurią jie gali pasiūlyti (teikiamos paramos apžvalga pateikta II priede).

Kad JTG galėtų gauti Eurojusto finansavimą, susijusios (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) Eurojusto nacionaliniai nariai privalo būti pakviesti dalyvauti jos veikloje. Šio reikalavimas įvykdymas patvirtinamas pažymėjus atitinkamą langelį prašymo formoje. Geriausia būtų, jei šis pakvietimas būtų įtrauktas į specialų dokumentą (pvz., susitarimo dėl JTG priedą, susijusį su dalyvių funkcijomis, paties susitarimo nuostatą arba nurodant informacijoje, kuri Eurojustui pateikiama pagal Sprendimo dėl Eurojusto 13 straipsnio 5 dalį, ir kt.).

Taikytinuose ES ir tarptautiniuose dokumentuose taip pat paprastai nurodoma, kad JTG veikloje dalyvauja „kitos įstaigos“. Be Eurojusto ir Europolo, iki šiol OLAF buvo vienintelė kita įstaiga, dalyvavusi JTG veikloje.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 3.3.2 ir 3.4 poskirsnius.

6. Ar tam, kad JTG būtų įsteigta, vidaus tyrimai turėtų būti jau vykdomi visose susijusiose valstybėse?

ES teisės aktuose nėra aiškiai reikalaujama, kad steigiant JTG vidaus tyrimai jau turėtų būti vykdomi visose susijusiose valstybėse.

Dviem 3.1.1 poskirsnyje nurodytais atvejais tik vienu iš jų (*susiję tyrimai, kuriuos reikia derinti*) aiškiai nurodytas lygiagrečių procesų egzistavimas, o kitu atveju (*sudėtingi tarpvalstybiniai tyrimai*), atrodo, pakanka to, kad tyrimas jau vykdomas vienoje iš susijusių valstybių. Be to, įgyvendinimo teisės aktų analizė rodo, kad kai kuriose valstybėse narėse vidaus tyrimo inicijavimas nėra būtina išankstinė JTG steigimo sąlyga¹⁹.

Visgi daugeliu atvejų, steigiant JTG, lygiagretūs procesai jau būna vykdomi.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 3.3 poskirsnį.

¹⁹ Konkreti informacija apie nacionalinius įgyvendinimo teisės aktus, be kita ko, šiuo klausimu, pateikiama *JTG ribotos prieigos erdvėje*.

7. Ar JTG vadovą turėtų skirti kiekviena susitarimo šalis?

Galiojančiuose teisės aktuose dėl JTG nenurodoma, ar kiekviena susitarimo šalis turi skirti po vieną vadovą. Tačiau juose paminėta, kad *grupės vadovas yra valstybės narės, kurioje ta grupė veikia, nusikalstamų veikų tyrimuose dalyvaujančios kompetentingos institucijos atstovas*, o tai gali reikšti, kad kiekvienai iš valstybių, kurioje grupė veikia, turėtų būti paskirtas bent po vieną JTG vadovą. Tokia praktika iš tikrųjų yra taikoma daugeliu atvejų.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 3.3.1 poskirsnį

8. Ar gali būti paskirti keli tai pačiai valstybei atstovaujantys JTG vadovai?

Galiojančiuose teisės aktuose dėl JTG nenurodoma, ar kiekviena susitarimo šalis turi skirti tik po vieną vadovą.

Praktiškai valstybėse narėse, kuriose toje pačioje byloje dalyvauja tiek tyrimą atliekantis teisėjas, tiek prokuroras, gali būti paskirti du JTG vadovai.

Gali kilti viena problema, kai JTG tiriamos nusikalstamos veikos yra kelių susijusių tyrimų, kuriuos toje pačioje valstybėje atlieka įvairios institucijos, objektas. Tokia situacija galėtų padaryti poveikį grupės veiklos efektyvumui, jei atsakingos institucijos laikytųsi skirtingo požiūrio į bylą. Todėl, kai įmanoma, prieš įsteigiant JTG turėtų būti užtikrintas (tarpusavyje susijusių) tyrimų koordinavimas nacionaliniu lygmeniu, kad kiekvienai susijusiai dalyvaujančiai valstybei būtų paskirta tik po vieną vadovą.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 3.3.1 poskirsnį

9. Ar gali asmenys, kurie neatstovauja teisėsaugos ar teisminėms institucijoms, dalyvauti JTG operacijose?

Kaip ir kituose tyrimuose, asmenų, kurie neatstovauja nei teisėsaugos, nei teisminėms institucijoms (pvz., teismo medicinos ekspertų arba nevyriausybinų organizacijų, ypač paramos aukoms srityje), indėlis gali būti naudingas bylos baigčiai. Jei toks dalyvavimas būtų numatytas, partneriams gali būti naudinga aptarti šį klausimą steigiant JTG.

Deleguotiesiems JTG nariams JTG vadovas iš valstybės, kurioje grupė veikia, turėtų pavesti atlikti tyrimo veiksmus. Štai kodėl iš esmės JTG nariai yra pareigūnai, galintys atlikti tokius veiksmus juos delegavusioje valstybėje.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 3.3.1 poskirsnį

10. Kaip keičiamasi informacija ir įrodymais JTG? Kaip šis keitimasis atsispindi nacionaliniame procese?

ES ir tarptautiniuose dokumentuose daugiausia reglamentuojama JTG narių *prieiga* prie jų surinktos informacijos bei įrodymų ir *naudojimas* jais, bet ne sąlygos, taikomos *keitimuisi* tokia informacija / įrodymais. Todėl JTG vadovai ir nariai turi laikytis nacionalinės teisės aktų ir įprastos praktikos.

Remiantis patirtimi, specialistai daugiausia pirmenybę teikia neformaliems ryšio kanalams. Kalbant apie duomenų apsaugą ir saugumą, būtų patartina naudotis SIENA²⁰ arba kitu atveju – pagal JTG finansavimo programą gali būti suteikta galimybė naudotis Eurojusto specialia įranga ir saugiu el. paštu. Be to, JTG partneriai turėtų apsvarstyti asmens duomenų apsaugos klausimą, atsižvelgdami į taikytinus ES teisės aktus²¹.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 4 poskirsnį.

²⁰ Saugaus keitimosi informacija tinklo programa (SIENA) yra Europolo sukurta priemonė siekiant užtikrinti greitą, saugų ir paprastą naudoti ryšį bei keitimąsi operatyvine ir strategine su nusikaltimais susijusia informacija ir žvalgybos informacija.

²¹ Žr. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuria panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89).

11. Kaip gali būti keičiamasi informacija ir įrodymais, surinktais prieš JTG sudarymą?

Šis klausimas praktikoje buvo sprendžiamas įvairiais būdais: keičiantis prašymais dėl savitarpio teisinės pagalbos, keičiantis įrodymais be išankstinio prašymo (2000 m. ES konvencijos dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose 7 straipsnis) ir t. t. Tačiau daugeliu atveju, siekdami veiksmingumo, JTG partneriai susitarime dėl JTG iš pat pradžių nurodo, kad šiais įrodymais bus keičiamasi paties susitarimo dėl JTG kontekste.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 4 poskirsnį.

12. Kokiomis sąlygomis JTG surinkti įrodymai yra priimtini nacionaliniuose teismuose?

Taikytinuose teisės aktuose numatyta, kad grupė savo operacijas vykdo laikydamasi valstybės, kurioje ji veikia tam tikru laikotarpiu, teisės. Tačiau taikytinuose teisės aktuose nenurodyta, kad šiomis sąlygomis grupės surinkti tokie įrodymai yra priimtini susijusių valstybių nacionaliniuose teismuose.

Šį klausimą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai – jų apžvalga specialistams pateikiama *JTG ribotos priegijos erdvėje*. Tačiau praktikoje JTG surinktų įrodymų priimtinumą yra retai ginčijamas: labai dažnai JTG lankstumas užtikrina galimybę dar rodymų rinkimo metu numatyti galimus klausimus dėl priimtimumo ir rasti tinkamus sprendimus. Šioje srityje galėtų būti naudinga suteikti JTG vadovui ar nariui atsakomybę spręsti klausimus dėl priimtimumo (kaip siūloma tipiniame susitarime), taip pat JTG ekspertų ir (arba) Eurojusto paramą.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 4 poskirsnį.

13. Kaip paaiškinti atskleidimui taikomus reikalavimus, atsirandančius iš JTG partnerių nacionalinės teisės aktų?

Palyginti su prašymais dėl savitarpio teisinės pagalbos, JTG suteikia tokią pridėtinę vertę – galimybę JTG nariams tiesiogiai keisti informacija.

Tačiau nacionalinės teisės aktai gali skirtis tokiais aspektais:

- tuo, kokia apimtimi gautą informaciją galima (arba reikia) įtraukti į procesą ir naudoti kaip įrodymus teismuose, ir
- tuo, kokia apimtimi šią informaciją galima (arba reikia) atskleisti suinteresuotosioms šalims, ir tuo, kokiame proceso etape šią informaciją reikia atkleisti.

Gal būti, kad nepakankamas JTG partnerių informuotumas apie taikytiną teisinę tvarką kitose susijusiose valstybėse turės neigiamo poveikio tyrimo ir (arba) baudžiamojo persekiojimo veiksmingumui.

Siekiant užtikrinti sklandesnę JTG veiklą, gali būti patartina grupės sudarymo etape paaiškinti taikytinas nacionalines taisykles. Specialistai taip pat gali pageidauti susipažinti su informacija apie galiojančius šiose srityse nacionalinės teisės aktus *JTG ribotos prieigos erdvėje*. Laikantis įprastos praktikos, susitarimo priede taip pat galima pateikti nacionalinės teisės aktų kopiją arba santrauką.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 4 poskirsnį.

14. Kaip JTG keičiamasi įrodymais, gautais taikant savitarpio teisinės pagalbos principą?

Kadangi JTG gali veikti tik susitarimo šalimis esančių valstybių teritorijoje, bendradarbiauti su kitomis valstybėmis bus siekiama pagal savitarpio teisinės pagalbos principą (kita galimybė – naudojant priemonę, kuria įgyvendinamas tarpusavio pripažinimo principas).

Praktikoje, atsižvelgiant į tai, kad surinktais įrodymais dažnai domisi visos šalys, JTG šalys paprastai derina tarpusavyje savo veiksmus, nors prašymą oficialiai pateikia tik viena iš jų.

Siekiant užtikrinti, kad surinkti įrodymai būtų prieinami visai JTG, galėtų būti patartina įrašyti į susitarimą nuostatą, kurioje būtų paaiškinta, kad tuo atveju, jei prašymą dėl savitarpio teisinės pagalbos reikia siųsti valstybei, kuri nėra JTG šalis, bus siekiama gauti valstybės, į kurią kreipiamasi, sutikimą keisti su kita (-omis) JTG šalimi (-is) vykdant prašymą gautais įrodymais.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 4 poskirsnį.

15. Ar JTG atmeta galimybę naudoti kitas policijos ir teismo bendradarbiavimo priemonės?

JTG padeda rinkti informaciją bei įrodymus ir jais keistis – todėl iš principo turėtų būti atmesta galimybė šalims naudoti to paties tikslo ir apimties teismo bendradarbiavimo priemonės (visų pirma dėl savitarpio teisinės pagalbos).

Kaip jau minėta, bendradarbiavimas JTG dažnai apima savitarpio teisinės pagalbos principo su JTG nepriklausančiomis valstybėmis taikymą. Be to, JTG sudarymas nekliudo naudoti kito tikslo ar apimties priemonės (visų pirma asmenų perdavimą, kaip yra *Europos arešto orderio atveju*).

Kalbant apie kitas bendradarbiavimo ar tarpusavio pripažinimo priemonės, lygiagrečių procesų egzistavimas gali *de facto* sumažinti suinteresuotumą jas naudoti, kadangi daugumą atitinkamų priemonių kiekviena šalis gali vykdyti nacionaliniame procese (pvz., nutarimo išaldyti vykdymas). Tačiau vieningos praktikos šioje srityje nėra ir konkrečioje situacijoje gali pasiteisinti sprendimas naudoti kitas priemonės – nė viena iš jų neatmeta galimybės jas taikyti JTG kontekste.

Taip pat žiūrėkite Praktinio vadovo 3.1.2 poskirsnį

II priedas. ES agentūrų / įstaigų parama JTG

ES teisės aktuose dėl JTG konkrečiai numatytas ES agentūrų ir įstaigų dalyvavimas, o tokio dalyvavimo praktikoje sąlygos numatytos susitarimo dėl JTG priedėlyje.

Praktikoje didžiąją dalį JTG teikiama ES agentūrų parama. Be to, įvairios toliau aprašytos paramos formos vertinamos ne kaip išimtinės, o kaip papildomos: specialistų pateikti komentarai rodo, kad tarpžinybinis metodas suteikia pridėtinės vertės tyrimui, kurį taikant ES agentūros / įstaigos koordinuotai prisideda prie JTG veiklos.

1. Eurojustas

1.1 Misija ir įgaliojimai

Kad įvykdytų savo tikslus, JTG turi tinkamai koordinuoti tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą – Eurojustui tenka pagrindinė misija palengvinti šią užduotį.

Eurojustas yra Europos Sąjungos teisminio bendradarbiavimo padalinys. Jo kompetencijai (panašiomis sąlygomis kaip pagal Europolo įgaliojimus) priskiriamos pagrindinės organizuoto nusikalstamumo, sunkių nusikaltimų ir terorizmo formos. Kitų rūšių nusikalstamos veikos atveju Eurojustas valstybės narės prašymu taip pat gali padėti atliekant tyrimus ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą.

Eurojustas gali teikti paramą valstybių narių kompetentingų institucijų vykdomuose procesuose. Valstybės narės prašymu jis taip pat gali padėti atliekant tyrimus ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą, susijusius su ta konkrečia valstybe nare ir valstybe, kuri nėra ES valstybė narė, jei buvo sudarytas bendradarbiavimo susitarimas arba įrodomas esminis interesas suteikti tokią pagalbą.

Konkretus Eurojusto vaidmuo JTG atsispindi jo teisinėje sistemoje:

- *Valstybių narių informacija dėl įsteigtų JTG (taip pat žr. Praktinio vadovo 3.4 poskirsnį);*
- *Prašymas sudaryti JTG:* Eurojustas, veikdamas per savo nacionalinius narius arba kaip kolegija, gali paprašyti valstybių narių kompetentingų institucijų sudaryti JTG;
- *Teisė dalyvauti:* Nacionaliniai nariai turi teisę dalyvauti JTG, susijusių su jų valstybe nare, veikloje, be kita ko, jas sudarant;
- *Eurojusto dalyvavimas ir JTG finansavimas:* Nacionaliniai nariai arba jų pavaduotojai ar padėjėjai kviečiami dalyvauti visose JTG, kuriose dalyvauja jų valstybė narė ir kurioms teikiamas Bendrijos finansavimas.

1.2 Eurojusto nacionalinių narių dalyvavimas JTG veikloje

Eurojustas gali teikti paramą JTG remdamasis savo bendra misija ir tikslais. Tačiau pagal Sprendimo dėl Eurojusto 9f straipsnį jo dalyvavimas daugeliu atvejų yra formalizuotas, kad būtų užtikrintas taikytinos sistemos aiškumas.

Išsami informacija apie nacionalinių narių dalyvavimą daugeliu atvejų yra pateikiama ne pačiame susitarime dėl JTG, bet tam skirtame priedėlyje, kuriame nurodoma, ar kiekvienu konkrečiu atveju jie veikia Eurojusto vardu, ar kaip kompetentingos nacionalinės institucijos.

Nors 9f straipsnyje aiškiai kalbama apie nacionalinių narių dalyvavimą JTG, įsteigtų tarp ES valstybių narių, veikloje, jis neužkerta kelio nacionaliniams nariams dalyvauti tose JTG, kurių veikloje dalyvauja ir ES nepriklausančios valstybės, jei tai leidžiama pagal jų nacionalinę teisę.

1.3 Eurojusto parama JTG

- *Sudarymo etapas*

Nuo pat pirmojo kontakto su savo šalies institucijomis Eurojusto nacionaliniai biurai nuolat padeda potencialioms JTG šalims įvertinti atvejo tinkamumą JTG įsteigti.

Dažnai būtinybė sudaryti JTG paaiškėja koordinavimo posėdžio metu (t. y. atitinkamų nacionalinių institucijų posėdyje, kurį organizuoja ir finansuoja Eurojustas siekdamas paskatinti ir pasiekti susitarimą dėl savitarpio bendradarbiavimo ir (arba) tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo koordinavimo). Tokia būtinybė gali kilti:

- atsižvelgiant į sąsajas, nustatytas vykdomuose lygiagrečiuose procesuose, arba
- kai atsižvelgiant į diskusijų rezultatus pradedami tyrimai valstybėje (-ėse) narėje (-ėse), kurioje (-iose) tyrimai dar nebuvo pradėti (tokiais atvejais Eurojustas gali, pvz., palengvinti įrodymų perdavimą, kad įrodymus gaunanti institucija galėtų inicijuoti procesą).

Kai pasiekiamas principinis susitarimas įsteigti JTG, Eurojustas gali teikti pagalbą rengiant susitarimą dėl JTG ir svarstant (per dalyvaujančius nacionalinius biurus) jo pagrindines nuostatas. Susitarimo dėl JTG pasirašymas Eurojuste suteikia galimybę apsvarstyti pirmuosius konkrečius JTG bendradarbiavimo žingsnius (jei tai nebuvo apsvarstyta ankstesniame etape).

- *Veiklos etapas*

Veiklos etape Eurojustas gali konkrečiai padėti visais praktiniais ir teisiniais klausimais, susijusiais su JTG veikimu: pavyzdžiui, įrodymų atskleidimu ir priimtinumu, deleguotųjų narių dalyvavimu, JTG partnerių veiksmų koordinavimu ir t. t.

Veiklos etape Eurojustas gali panaudoti savo koordinavimo centrą – pastarasis palengvina keitimąsi informacija realiuoju laiku vykdant bendrus veiksmus ir padeda išspręsti visus susijusius teisinius ir praktinius klausimus.

Kaip dalis Eurojusto teikiamos paramos veiklai, Eurojustas teikia finansavimą JTG veiklai, be kita ko, padengia:

- transporto ir apgyvendinimo išlaidas (darbiniai posėdžiai, dalyvavimas tyrimo veiksmuose, vykdomuose ne kilmės valstybėje);
- vertimo žodžiu ir raštu išlaidas; ir
- transporto išlaidas iki įrodymų ir (arba) areštuotų daiktų vietos.

Eurojustas taip pat paskolina JTG knyginis kompiuterius, kuriuose užtikrintas saugus ryšys, saugaus ryšio mobiliuosius telefonus (be kita ko, padengia ryšio išlaidas), mobiliuosius skenerius ir spausdintuvus.

Daugiau informacijos pateikiama Eurojusto svetainėje paskelbtame [JTG finansavimo vadove](#).

- *JTG veiklos užbaigimas ir tolesni veiksmai*

Eurojustas taip pat gali teikti pagalbą dėl jurisdikcijos nustatymo ir susijusių priemonių, jei šie klausimai nebuvo numatyti ankstesniame etape. Jis gali prisidėti prie JTG veiklos vertinimo suteikdamas vertinimo posėdžių vietą ir teikdamas pagalbą jų metu arba suteikdamas vaizdo konferencijų priemones. JTG finansavimas taip pat gali būti panaudotas vertinimo posėdžiams susijusiose valstybėse finansuoti.

2. Europolas

2.1. Europolo misija ir struktūra

Europolo kompetencijos sričiai priklauso organizuotas nusikalstamumas, terorizmas ir kitų formų sunkūs nusikaltimai, darantys poveikį dviem ar daugiau valstybių narių tokiu būdu, kad, atsižvelgiant į nusikalstamų veikų mastą, svarbą ir pasekmes, yra būtinas bendras valstybių narių požiūris.

Europolas remia valstybių narių teisėsaugos agentūras pasitelkdamas savo unikalias informacijos bei analizės priemones ir suteikdamas daugiau nei 700 darbuotojų ekspertines žinias siekiant nustatyti ir susekti pavojingiausius nusikaltėlių ir teroristų tinklus Europos Sąjungoje.

Valstybės narės ir ES nepriklausantys Europolo partneriai delegavo į Europolo būstinę apie 150 ryšių palaikymo pareigūnų. Šie ryšių palaikymo pareigūnai garantuoja spartų ir veiksmingą bendradarbiavimą, grindžiamą asmeniniais kontaktais ir savitarpio pasitikėjimu. Jie aktyviai bendradarbiauja su Europolo darbuotojais, padeda Europolo darbuotojų vykdomame analitiniame darbe ir palengvina keitimąsi strategine ir operatyvine informacija.

Ryšių palaikymo pareigūnai dalyvauja darbinuose posėdžiuose ir koordinuoja / organizuoja kontroliuojamuosius gabenimus ir sekimą kertant sieną taikant visą parą 7 dienas per savaitę veikiančią iškvietimo sistemą. Europolo ryšių palaikymo pareigūnai taip pat atlieka patariamąjį vaidmenį ir palaiko ryšius su savo nacionaliniais ekspertais, siekdami prisidėti prie JTG sudarymo.

Siekdamas palengvinti bendradarbiavimą, nuo 2010 m. Europolas finansuoja į jo darbinus posėdžius atvykstančių ekspertų iš valstybių narių ir trečiųjų valstybių kompetentingų institucijų komandiruočių išlaidas; tuose posėdžiuose, *inter alia*, gali būti aptariamasi ir klausimas dėl JTG tinkamumo tarptautinėje byloje.

2.2. Europolo dalyvavimas JTG veikloje. Teisinis pagrindas

Europolo darbuotojai gali dalyvauti JTG veikloje teikdami paramą. Europolo darbuotojai tiek, kiek leidžiama valstybės narės, kurioje JTG veikia, įstatymu, ir laikydamiesi nustatytos tvarkos gali prisidėti prie visos JTG veiklos ir keistis informacija su visais tos JTG nariais. Europolo darbuotojai nedalyvauja jokiose prievartos priemonėse.

2.3. Europolo parama JTG veiklai

Europolo pridėtinė vertė remiant JTG juntama ne tik JTG parengiamajame etape; jis lygiai tiek pat padeda visuose kituose JTG etapuose.

- *Sudarymo etapas*

Europolo pajėgumai yra ypač tinkami bylos įvertinime, nes turimus žvalgybos duomenis ir informaciją apie galimą JTG bylą galima patikrinti naudojantis Europolo duomenų bazėmis, padedant nustatyti papildomas sąsajas ir suteikiant galimybę Europolo analitikams susidaryti išsamų vaizdą apie bylą, užuot įvertinus vien tik iš nacionalinės perspektyvos.

Todėl Europolas yra puiki proga siekiant:

- susidaryti vaizdą vertinant tarptautiniu požiūriu (pasitelkiant keitimąsi informacija ir analizę);
- nustatyti atitinkamą paramą (dar labiau pagerinti žvalgybos informaciją pasitelkiant ekspertinę patirtį ir žinias);
- prisidėti prie susitarimo dėl JTG ir tvarkos rengimo, operatyvinių veiksmų plano rengimo ir (arba) diskusijų dėl taktinių ir techninių būsimų veiksmų tyrime palengvinimo.

- *Veiklos etapas*

Europolas, pasitelkdamas veikiančias įvairias duomenų rinkimo bei duomenų tvarkymo sistemas ir pas save įkurdindamas valstybių narių ir visų trečiųjų valstybių bei organizacijų, su kuriomis Europolas yra pasirašęs bendradarbiavimo susitarimą, ryšių palaikymo pareigūnų tinklą, turi po ranka priemonių suteikti:

- greitą prieigą prie atitinkamos informacijos, turimos kitose valstybėse nei tose, kuriose JTG veikia;
- palankesnes galimybes keitimuisi informacija tarp dalyvių / susijusių šalių pasitelkiant specialų saugų tinklą (Saugaus keitimosi informacija tinklo programą (SIENA));
- logistinę bei analitinę paramą ir paramą teismo medicinos srityje.

Šiame veiklos etape Europolas gali padėti visais praktiniais ir koordinavimo klausimais, kylančiais dėl JTG veikimo ir keitimosi informacija grupėje.

Šiame etape Europolas dažnai siūlo naudotis savo saugiu operatyviniu centru, esančiu jo būstinėje, taip sudarant galimybę sparčiai realiuoju laiku koordinuoti visų dalyvaujančių subjektų veiksmus, taip pat suteikiant tiesioginę paramą vietoje pasiūlant JTG naudotis įvairiomis techninėmis priemonėmis.

Gavęs prašymą Europolas siūnčia analitikus ir specialistus į vietą padėti vykdyti tyrimus ir operacijas valstybėse narėse ir trečiosiose valstybėse, be kita ko, užtikrina nuotolinę prieigą prie Europolo saugaus tinklo ne organizacijos patalpose (mobilieji biurai, teismo medicinos priemonių rinkinys ir t. t.).

Europolo dažniausiai teikiami analitiniai produktai – tai kryžminės patikros ataskaitos, operatyvinės analizės ataskaitos ir techninės analizės ataskaitos.

- *JTG veiklos užbaigimas ir tolesni veiksmai*

Europolas teikia savo paslaugas tarptautinio tyrimo užbaigimo ar JTG veiklos užbaigimo etape, padėdamas įvertinti, keisdamasis geriausios praktikos pavyzdžiais ir pildydamas įgytos patirties žurnalą būsimoms byloms.

Darbinio posėdžio metu gali būti nuspręsta vėl finansuoti susijusių valstybių narių veiklą, visų pirma siekiant remti naujus pradėtus tyrimus atsižvelgiant į JTG veiklą.

3. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF)

3.1. Misija ir įgaliojimai

Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) misija yra trejopa:

- ji saugo Europos Sąjungos finansinius interesus tirdama sukčiavimo, korupcijos, ir visos kitos neteisėtos veiklos atvejus;
- ji nustato ir tiria svarbius atvejus, susijusius su ES institucijų, įstaigų, organų ar agentūrų narių ir darbuotojų profesinių pareigų vykdymu, dėl kurių galėtų būti taikomos drausminės procedūros arba vykdomas baudžiamasis procesas; ir
- ji padeda ES institucijoms, įstaigoms, organams ar agentūroms, visų pirma Europos Komisijai, rengti ir įgyvendinti kovos su sukčiavimu teisės aktus ir politiką.

OLAF užtikrintas biudžeto ir administracinis savarankiškumas, kad ši tarnyba veiktų nepriklausomai.

OLAF iš įvairiausių šaltinių pateikiama vis daugiau informacijos apie galimus sukčiavimo atvejus ir pažeidimus. Daugeliu atvejų ši informacija gaunama už ES lėšų valdymą atsakingiems subjektams atlikus kontrolę ES institucijose, įstaigose, organuose ar agentūrose arba valstybėse narėse.

Atliekamas OLAF gautų skundų pradinis įvertinimas siekiant nustatyti, ar skundas priklauso OLAF kompetencijai ir atitinka kriterijus tyrimui pradėti.

OLAF gali pradėti tyrimo dėl sukčiavimo bylą pagal vieną iš šių trijų kategorijų:

Vidaus tyrimai: Vidaus tyrimai yra administraciniai tyrimai ES institucijose ir įstaigose, siekiant nustatyti sukčiavimo, korupcijos ir kitos Europos Bendrijų finansiniams interesams kenkiančios neteisėtos veiklos atvejus, įskaitant rimtus su profesinių pareigų vykdymu susijusius atvejus.

Išorės tyrimai: Išorės tyrimai yra administraciniai tyrimai ne ES institucijose ir įstaigose, siekiant nustatyti sukčiavimo ar kitos neteisėtos veiklos, kurią vykdo fiziniai ar juridiniai asmenys, atvejus.

Veiklos koordinavimo bylos: OLAF prisideda prie nacionalinių institucijų ar kitų Bendrijos padalinių atliekamų tyrimų palengvindama informacijos rinkimą ir keitimąsi informacija bei kontaktiniais duomenimis.

3.2. OLAF dalyvavimo JTG veikloje teisinis pagrindas

OLAF darbuotojai savo kompetencijos klausimais gali dalyvauti JTG, įsteigtų nusikalstamumo srityse, veikloje. OLAF darbuotojai tiek, kiek numatyta OLAF teisės aktuose²², gali padėti visoje JTG veikloje ir keistis informacija su visais JTG nariais.

OLAF dalyvavimo JTG veikloje sąlygos yra nustatomos OLAF generalinio direktoriaus ir valstybių narių, dalyvaujančių JTG, kompetentingų institucijų pasirašytame susitarime. Šis susitarimas turi būti pasirašytas kaip susitarimo dėl JTG priedas.

JTG veikloje dalyvaujantys OLAF darbuotojai gali padėti renkant įrodymus ir gali teikti ekspertines žinias grupės nariams pagal OLAF teisės aktus ir atsižvelgdami į valstybės narės, kurioje grupė veikia, nacionalinę teisę.

OLAF gali teikti visą pagalbą ir ekspertines žinias, kurių reikia grupės vadovo (-ų) nustatytiems JTG uždaviniams ir tikslui pasiekti. Tai, *inter alia*, gali apimti administracinės paramos, dokumentų, logistinės, strateginės ir techninės paramos, paramos teismo medicinos srityje, taktinių ir su veikla susijusių ekspertinių žinių bei konsultacijų teikimą JTG nariams, kaip reikalauja grupės vadovas (-ai).

OLAF darbuotojai nevykdo jokių prievartos priemonių. Tačiau dalyvaujantys OLAF darbuotojai, vadovaujant grupės vadovui (-ams), gali dalyvauti JTG operatyviniuose veiksmuose, teikti konsultacijas vietoje ir pagalbą prievartos priemones vykdančioms grupės nariams, jeigu valstybėje narėje, kurioje veikia grupė, netaikomi teisiniai apribojimai nacionaliniu lygmeniu.

²² OLAF įsteigta 1999 m. balandžio 28 d. Komisijos sprendimu 1999/352/EB, EAPB, Euratomas dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) įsteigimo su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2015 m. kovo 25 d. Komisijos sprendimu (ES) 2015/512; įgaliojimai jai suteikti 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (toliau – OLAF teisės aktai).

Valstybė narė, kurioje vykdomi tyrimo veiksmai, yra atsakinga už užduotims atlikti reikalingos techninės įrangos (biuro patalpų, apgyvendinimo patalpų, telekomunikacijos priemonių ir t. t.) suteikimą ir apmoka patirtas išlaidas. Atitinkama valstybė narė taip pat suteikia biuro, komunikacinę ir kitą techninę įrangą, reikalingą (šifruotam) keitimuisi duomenimis. Šias išlaidas turi apmokėti ta valstybė narė.

OLAF apmoka OLAF darbuotojų dalyvavimo JTG veikloje išlaidas.

3.3. OLAF parama JTG

- *Veiklos etapas*

OLAF darbuotojai gali dalyvauti JTG veikloje teikdami paramą OLAF administracinio tyrimo kontekste; tai gali būti:

Vidaus tyrimai

OLAF atlieka administracinius tyrimus institucijose, įstaigose, organuose ir agentūrose pagal OLAF reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir atitinkamų ES institucijų, įstaigų, organų ar agentūrų priimtuose sprendimuose nustatytas sąlygas. OLAF darbuotojai turi teisę atlikti inspektavimus patalpose ir susipažinti su visa svarbia informacija, įskaitant informaciją, pateikiamą institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų tvarkomose duomenų bazėse. Be to, OLAF gali pasidaryti atitinkamų dokumentų kopijas ir atlikti skaitmeninę teismo medicinos ekspertizę.

Išorės tyrimai

Siekiant apsaugoti Europos Sąjungos finansinius interesus, OLAF vykdo Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir Reglamentu (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 suteiktus įgaliojimus atlikti patikrinimus ir inspektavimus vietoje valstybėse narėse, o pagal galiojančius bendradarbiavimo bei savitarpio pagalbos susitarimus ir kitus teisinius dokumentus – trečiosiose valstybėse ir tarptautinių organizacijų patalpose. Atitinkamos valstybės narės pagal Reglamentą Nr. 2185/96 turi užtikrinti, kad OLAF darbuotojams būtų suteikta galimybė tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos valstybės narės kompetentingoms valdžios institucijoms ir laikantis nacionalinės teisės susipažinti su visa su tiriamu atveju susijusia informacija ir dokumentais, kurių prireiktų tam, kad patikrinimai ir inspektavimai vietoje būtų atlikti veiksmingai ir efektyviai. OLAF darbuotojai gali vykdyti tyrimo veiksmus trečiosiose valstybėse, jei valstybėse narėse nėra įrodymų, reikalingų sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos egzistavimui nustatyti. Ši veiksmas trečiojoje valstybėje turėtų būti vykdomi gavus atitinkamos trečiosios valstybės kompetentingų valdžios institucijų sutikimą bei su jomis bendradarbiaujant ir gali būti susiję su sukčiavimu, korupcija ar kita neteisėta veikla šiose srityse:

muitų;

tradicinių nuosavų išteklių;

išleistų ES lėšų;

ES lėšų, išleistų per tarptautines organizacines ar finansų įstaigas, arba ES institucijų, įstaigų, organų ar agentūrų valdomų lėšų.

Vykdydama kovos su sukčiavimu ES lygmeniu koordinavimo vaidmenį, OLAF, pasitelkdama kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybų (AFCOS) tinklą, glaudžiai bendradarbiauja su analogiškais institucijomis, įskaitant policijos įstaigas, muitines ir teismines institucijas, tiek Europos Sąjungoje, tiek už jos ribų, kad būtų užtikrintas spartus keitimasis informacija ir sparčiai imtasi tolesnių veiksmų.

Be to, OLAF gali teikti ekspertines žinias apie konkretų atvejį, dėl kurio atliekamas tyrimas, ir apie valstybėse narėse taikytinus įstatymus ir kitus teisės aktus.

- *JTG veiklos užbaigimas ir tolesni veiksmai*

Užbaigus visus tyrimo veiksmus parengiama galutinė ataskaita; į ją įtraukiami visi tyrimo ir koordinavimo byloje nustatyti faktai ir išvados. Galutinėje ataskaitoje taip pat išdėstomi veiksmai, kurių imtasi siekiant užtikrinti procedūrinių garantijų (įskaitant duomenų apsaugą) laikymąsi ir pagarbą atitinkamų asmenų teisėms, ir išsamiai pateikiami visi atitinkamų asmenų komentarai dėl su jais susijusių faktų.

Kartu su ataskaita pateikiamos generalinio direktoriaus rekomendacijos dėl to, ar reikėtų imtis veiksmų. Tose rekomendacijose prireikus nurodomi drausminiai, administraciniai, finansiniai ir (arba) teisiniai veiksmai, kurių turi imtis atitinkama ES institucija, įstaiga, organas ar agentūra ir atitinkamų valstybių narių kompetentingos institucijos, ir konkrečiai nurodomos apskaičiuotos susigražintinos sumos, taip pat nurodomas nustatytų faktų preliminarus teisinis kvalifikavimas.

Rengdami tokias ataskaitas ir rekomendacijas OLAF tyrėjai atsižvelgia į atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę. Tuo pagrindu parengtos ataskaitos laikomos priimtinais įrodymais valstybės narės administraciniuose ar teisiniuose procesuose, kai nustatoma, kad juos naudoti yra būtina, tuo pačiu būdu ir tomis pačiomis sąlygomis kaip ir nacionalinės administracijos inspektorių parengtos administracinės ataskaitos. Joms taikomos tos pačios vertinimo taisyklės kaip ir nacionalinės administracijos inspektorių parengtomis administracinėms ataskaitoms ir jos turi tokią pačią įrodomąją vertę.

III priedas. Tipinis susitarimas dėl jungtinės tyrimo grupės sudarymo ([OL C 18, 2017 1 19, p. 1-9](#))

Remdamosi:

[Nurodyti taikytinus teisinius pagrindus; jais gali būti toliau nurodyti dokumentai (bet nebūtinai jais apsiribojama):

- 2000 m. gegužės 29 d. Konvencijos dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose¹ 13 straipsniu;
- 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatiniu sprendimu dėl jungtinių tyrimo grupių²;
- 2003 m. gruodžio 19 d. Susitarimo tarp Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės dėl tam tikrų 2000 m. gegužės 29 d. Konvencijos dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose ir jos 2001 m. protokolo nuostatų taikymo³ 1 straipsniu;
- Susitarimo dėl savitarpio teisinės pagalbos tarp Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų⁴ 5 straipsniu;
- 1959 m. balandžio 20 d. Europos konvencijos dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose⁵ antrojo papildomo protokolo 20 straipsniu;
- 1988 m. Jungtinių Tautų konvencijos dėl kovos su neteisėta narkotinių priemonių ir psichotropinių medžiagų apyvarta⁶ 9 straipsnio 1 dalies c punktu;
- 2000 m. Jungtinių Tautų konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą⁷ 19 straipsniu;
- 2003 m. Jungtinių Tautų konvencijos prieš korupciją⁸ 49 straipsniu;
- 2006 m. Pietryčių Europos policijos bendradarbiavimo konvencijos⁹ 27 straipsniu,]

¹ OL C 197, 2000 7 12, p. 3.

² OL L 162, 2002 3 20, p. 1.

³ OL L 26, 2004 1 29, p. 3.

⁴ OL L 181, 2003 7 19, p. 34.

⁵ Europos Tarybos sutarčių serija Nr. 182.

⁶ Jungtinių Tautų sutarčių serija Nr. 1582, p. 95;

⁷ Jungtinių Tautų sutarčių serija Nr. 2225, p. 209; dok. A/RES/55/25.

⁸ Jungtinių Tautų sutarčių serija Nr. 2349, p. 41; dok. A/58/422.

⁹ Registruota Jungtinių Tautų sekretoriате: 2009 m. birželio 3 d., Albanija, Nr. 46240.

1. Susitarimo šalys

Susitarimą dėl jungtinės tyrimo grupės (toliau – JTG) sudarymo sudarė šios šalys:

1. [Irašyti pirmosios valstybės – susitarimo šalies, kompetentingos agentūros/institucijos pavadinimą]

ir

2. [Irašyti antrosios valstybės – susitarimo šalies, kompetentingos agentūros/institucijos pavadinimą].

Šio susitarimo šalys bendru susitarimu gali nuspręsti pasiūlyti kitoms valstybių narių agentūroms ar institucijoms tapti šio susitarimo šalimis.

2. JTG tikslas

Šiame susitarime numatoma, kad JTG sudaroma šiuo tikslu:

[Pateikti konkretaus JTG tikslo aprašymą.

Šiame aprašyme turėtų būti nurodytos susijusiose valstybėse tiriama (-ų) nusikaltimo (-ų) aplinkybės (data, vieta ir pobūdis) ir, jei taikytina, nurodyti valstybėse vykdomi procesiniai veiksmai. Nuorodų į su byla susijusius asmens duomenis turi būti pateikiama kuo mažiau.

Šiame skirsnyje taip pat turėtų būti trumpai apibūdinti JTG tikslai (įskaitant, pvz., įrodymų rinkimą, koordinuotą įtariamųjų suėmimą, turto išaldymą ir t. t.). Šiame kontekste šalys turėtų apsvarstyti galimybę kaip vieną iš JTG tikslų įtraukti finansinio tyrimo inicijavimą ir užbaigimą¹⁰.]

¹⁰ Šiame kontekste šalys turėtų remtis Tarybos išvadomis ir veiksmų planu dėl tolesnių veiksmų finansų tyrimų srityje (Tarybos dok. 10125/16 + COR1).

3. Susitarime numatytas laikotarpis

Šalys susitaria, kad JTG veiks **[nurodyti konkrečią trukmę]**, pradedant nuo šio susitarimo įsigaliojimo pradžios dienos.

Šis susitarimas įsigalioja, kai jį pasirašo paskutinioji JTG šalis. Šis laikotarpis gali būti pratęstas tarpusavio susitarimu.

4. Valstybės, kuriose veiks JTG

JTG veiks valstybėse, kurios yra šio susitarimo šalys.

Grupė savo veikloje vadovaujasi valstybių, kuriose ji veikia tam tikru laikotarpiu, teise.

5. JTG vadovas (-ai)

Grupės vadovai yra valstybių, kuriose grupė veikia tam tikru laikotarpiu, nusikalstamų veikų tyrimuose dalyvaujančių kompetentingų institucijų atstovai ir jų vadovaujami JTG nariai vykdo savo užduotis.

Šalys JTG vadovais paskyrė šiuos asmenis:

Vardas, pavardė	Pareigybė/rangas	Institucija/agentūra	Valstybė

Jei kuris nors iš pirmiau nurodytų asmenų negalėtų vykdyti savo pareigų, nedelsiant bus paskirtas kitas jį pakeisiantis asmuo. Pranešimas apie tokį pakeitimą raštu pateikiamas visoms susijusioms šalims ir pridedamas prie šio susitarimo.

6. JTG nariai

Atitinkamame šio susitarimo priedėlyje šalys ne tik nurodo 5 punkte minimus asmenis, bet ir pateikia JTG narių sąrašą¹¹.

Jei kuris nors iš JTG narių negalėtų vykdyti pareigų, nedelsiant bus paskirtas kitas jį pakeisiantis asmuo – apie jį kompetentingas JTG vadovas informuos raštu išsiųstame pranešime.

7. JTG dalyviai

JTG šalys susitaria įtraukti **[šioje vietoje įrašyti, pvz., Eurojustą, Europolą, OLAF...]** į JTG dalyvių sudėtį. Konkrečios nuostatos dėl **[įrašyti subjekto pavadinimą]** dalyvavimo turi būti apibrėžtos atitinkamame šio susitarimo priedėlyje.

¹¹ Prireikus į JTG sudėtį gali būti įtraukti turto susigrąžinimo srities nacionaliniai ekspertai.

8. Informacijos ir įrodymų rinkimas

JTG vadovai gali susitarti dėl konkrečių procedūrų, kurių turi būti laikomasi JTG renkant informaciją ir įrodymus valstybėse, kuriose ji veikia.

Šalys paveda JTG vadovams užduotį teikti konsultacijas dėl įrodymo rinkimo.

9. Prieiga prie informacijos ir įrodymų

JTG vadovai konkrečiai nurodo procesus ir procedūras, kurių turi būti laikomasi jiems dalijantis JTG kiekvienoje valstybėje narėje surinkta informacija ir įrodymais.

[Be to, šalys gali susitarti dėl nuostatų, kurioje būtų išdėstytos konkretnės taisyklės dėl prieigos prie informacijos ir įrodymų ir dėl informacijos ir įrodymų tvarkymo bei naudojimo. Tokia nuostata galėtų pasirodyti ypač tikslinga tuo atveju, kai JTG nėra grindžiama nei ES konvencija, nei Pamatiniu sprendimu (į kuriuos jau įtrauktos konkrečios nuostatos šiuo klausimu – Žr. Konvencijos 13 straipsnio 10 dalį).]

10. Keitimasis informacija ir įrodymais, gautais dar nesudarius JTG

Šalys gali dalytis šio susitarimo įsigaliojimo metu jau turima informacija ar įrodymais, susijusiais su šiuo susitarime aprašytu tyrimu, pagal šio susitarimo nuostatas.

11. Informacija ir įrodymai, gauti iš JTG veikloje nedalyvaujančių valstybių

Jei prireiktų pateikti prašymą dėl savitarpio teisinės pagalbos, kuri reikia siųsti JTG veikloje nedalyvaujančiai valstybei, besikreipiančioji valstybė apsvarsto galimybę prašyti valstybės, į kurią kreipiamasi, sutikimo dalytis su kita (-omis) JTG šalimi (-is) vykdant prašymą gauta informacija ar įrodymais.

12. Konkrečios sąlygos dėl deleguotųjų narių

[Jei tai laikoma tikslinga, šalys pagal šią nuostatą gali susitarti dėl konkrečių sąlygų, kurių laikydamiesi deleguotieji nariai galėtų:

- *vykdyti tyrimus, ypač, be kita ko, taikyti prievartos priemones, veikimo valstybėje (jei tai laikoma tikslinga, šioje vietoje galima pacituoti nacionalinės teisės aktus arba juos pridėti prie šio susitarimo);*
- *paprašyti vykdyti veiksmus delegavimo valstybėje;*
- *dalytis grupės surinkta informacija;*
- *nešiotis/panaudoti ginklą.]*

13. Susitarimo daliniai pakeitimai

Susitarimas gali būti iš dalies keičiamas apibūsiu šalių sutarimu. Jeigu šiame susitarime nenurodyta kitaip, gali būti padaryti bet kokios rašytinės formos, dėl kurios šalys susitaria, daliniai pakeitimai¹².

14. Konsultacijos ir veiklos koordinavimas

Šalys užtikrins, kad jos tarpusavyje konsultuosis, kai tik to prireiks grupės veiklai suderinti; bus konsultuojamasi dėl šių klausimų (bet jais neapsiribojama):

- padarytos pažangos apžvalgos ir grupės veiklos rezultatų;
- tyrėjų įsikišimo laiko ir būdo;
- dėl to, kaip būtų galima geriausiai paskiau pradėti teismo procesą, tinkamos teismo vietos apsvairstymo ir dėl konfiskacijos.

15. Bendravimas su žiniasklaida

Jei numatyta, šalys susitaria dėl bendravimo su žiniasklaida laiko ir turinio, o dalyviai laikosi šio susitarimo.

16. Vertinimas

Šalys gali apsvairstyti galimybę įvertinti JTG veiklos rezultatus, taikytą geriausią praktiką ir įgytą patirtį. Vertinimui atlikti gali būti surengtas tam skirtas posėdis.

[Šiame kontekste šalys gali remtis ES JTG ekspertų tinklo parengta konkrečia [JTG veiklos vertinimo forma](#). Vertinimo posėdžiui finansuoti galima prašyti ES finansavimo.]

17. Konkrečios nuostatos

[Irašyti, jei taikytina. Toliau išvardytais poskyrių pavadinimais siekiama atkreipti dėmesį į galimas sritis, kurias gali tekti konkrečiai apibūdinti.]

17.1. Atskleidimo taisyklės

[Šioje vietoje šalys gali pageidauti paaiškinti taikytinas nacionalines taisykles dėl bylos medžiagos atskleidimo ginamojo advokatu ir (arba) pateikti šių taisyklių kopiją ar santrauką.]

¹² Formuluočių pavyzdžiai pateikiami 2 ir 3 priedėliuose.

17.2. Turto valdymo /turto susigrąžinimo nuostatos

17.3. Atsakomybė

[Šalys gali pageidauti reglamentuoti šį klausimą, visų pirma tuo atveju, kai JTG nėra grindžiama nei ES konvencija, nei Pamatiniu sprendimu (į kuriuos jau įtrauktos konkrečios nuostatos šiuo klausimu – Žr. Konvencijos 15 ir 16 straipsnius).]

18. Organizacinės priemonės

[Irašyti, jei taikytina. Toliau išvardytais poskyrių pavadinimais siekiama atkreipti dėmesį į galimas sritis, kurias gali tekti konkrečiai apibūdinti.]

18.1. Infrastruktūra (biuro patalpos, transporto priemonės, kita techninė įranga)

18.2. Sąnaudos / išlaidos / draudimas

18.3. Finansinė parama JTG

[Pagal šią nuostatą šalys gali susitarti dėl konkrečių sąlygų, susijusių su tuo, kam grupėje tenka vaidmuo ir pareiga pateikti paraišką finansavimui iš ES gauti.]

18.4. Bendravimo kalba

Sudaryta (pasirašymo vieta), (data)

[Visų šalių parašai]

TIPINIO SUSITARIMO DĖL JUNGTINĖS TYRIMO GRUPĖS SUDARYMO

I priedėlis

JTG dalyviai

Susitarimas su Europolu/Eurojustu/Komisija (Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF)), įstaigomis, kurios kompetentingos pagal nuostatas, priimtas įgyvendinant Sutartis, ir su kitomis tarptautinėmis organizacijomis

1. JTG dalyviai

JTG veikloje dalyvaus šie asmenys:

Vardas, pavardė	Pareigybė/rangas	Organizacija

[Irašyti valstybę narę] nusprendė, kad jos nacionalinis Eurojusto narys dalyvaus jungtinės tyrimo grupės veikloje Eurojusto vardu/kaip kompetentingos nacionalinės institucijos atstovas¹.

Jei kuris nors iš pirmiau nurodytų asmenų negalėtų vykdyti savo pareigų, bus paskirtas kitas jį pakeisiantis asmuo. Pranešimas apie tokį pakeitimą raštu pateikiamas visoms susijusioms šalims ir pridedamas prie šio susitarimo.

2. Konkrečios nuostatos

Pirmiau nurodytų asmenų dalyvavimui taikomos šios sąlygos ir jie dalyvaus tik šiais tikslais:

2.1. Pirmas susitarimo dalyvis

- 2.1.1. Dalyvavimo tikslas
- 2.1.2. Suteiktos teisės (jei jos suteiktos)
- 2.1.3. Nuostatos dėl sąnaudų
- 2.1.4. Dalyvavimo tikslas ir aprėptis

¹ Išbraukti netinkamą.

2.2. *Antras susitarimo dalyvis (jei taikytina)*

2.2.1. ...

3. Europolo darbuotojų dalyvavimo sąlygos

- 3.1. Jungtinės tyrimo grupės veikloje dalyvaujantys Europolo darbuotojai padeda visiems grupės nariams ir teikia įvairias Europolo paramos paslaugas atliekant jungtinį tyrimą, kaip numatyta Europolo reglamente ir laikantis šio reglamento. Europolo darbuotojai netaiko jokių prievartos priemonių. Tačiau dalyvaujantys Europolo darbuotojai grupės vadovo (-ų) nurodymu ir prižiūrint grupės vadovui (-ams) gali dalyvauti jungtinės tyrimo grupės vykdomoje operatyvinėje veikloje teikdami konsultacijas vietoje ir pagalbą prievartos priemones taikantiems grupės nariams, jeigu valstybėje, kurioje grupė veikia, netaikomi jokie teisiniai apribojimai.
- 3.2. Protokolo dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 11 straipsnio a punktas JTG veikloje dalyvaujantiems Europolo darbuotojams netaikomas². JTG veikimo metu Europolo darbuotojams prieš juos arba jų padarytų nusikaltimų atveju taikoma veikimo valstybės narės nacionalinė teisė, taikytina panašias funkcijas atliekantiems asmenims.
- 3.3. Europolo darbuotojai gali tiesiogiai palaikyti ryšius su JTG nariais ir suteikti visiems JTG nariams visą būtiną informaciją laikantis Europolo reglamento.

² Protokolas dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų (suvestinė redakcija).
([OL C 326, 2012 10 26, p. 266](#))

TIPINIO SUSITARIMO DĖL JUNGGINĖS TYRIMO GRUPĖS SUDARYMO

II priedėlis

Susitarimas pratęsti jungtinės tyrimo grupės įgaliojimų laikotarpį

Šalys susitarė pratęsti jungtinės tyrimo grupės (toliau – JTG), sudarytos **[įrašyti data][įrašyti pasirašymo vietą]** sudarytu susitarimu, kurio kopija pridedama, įgaliojimų laikotarpį.

Šalys mano, kad JTG įgaliojimų laikotarpis pasibaigus laikotarpiui, kuriam ji buvo sudaryta [įrašyti laikotarpio pabaigos data], turėtų būti pratęstas, nes jos tikslas, nustatytas **[įrašyti straipsnio dėl JTG tikslo numerį] straipsnyje**, dar nėra pasiektas.

Visos šalys atidžiai išnagrinėjo aplinkybes, dėl kurių reikia pratęsti JTG įgaliojimų laikotarpį. Svarbu pratęsti JTG įgaliojimų laikotarpį tikslui, dėl kurio JTG buvo sudaryta, pasiekti.

Todėl įsigaliojus šiam susitarimui JTG toliau veiks papildomą **[įrašyti konkrečią trukmę]** laikotarpį. Pirmiau nurodytą laikotarpį šalys gali dar kartą pratęsti tarpusavio susitarimu.

Data/parašas

TIPINIO SUSITARIMO DĖL JUNGGINĖS TYRIMO GRUPĖS SUDARYMO

III priedėlis

Šalys susitarė iš dalies pakeisti [įrašyti datą] [įrašyti vietą] sudarytą rašytinį susitarimą dėl jungtinės tyrimo grupės (toliau – JTG) sudarymo, kurio kopija pridedama.

Pasirašiusios šalys susitarė, kad šie straipsniai iš dalies keičiami taip:

1. (... pakeitimas)

2. (... pakeitimas)

Visos šalys atidžiai išnagrinėjo aplinkybes, dėl kurių susitarimą dėl JTG reikia iš dalies pakeisti. Susitarimo dėl JTG dalinis pakeitimas (-ai) laikomas (-i) itin svarbiu (-iais) tikslui, dėl kurio JTG buvo sudaryta, pasiekti.

Data/parašas

IV priedas. Operatyvinių veiksmų planavimo ir koordinavimo kontrolinis sąrašas

1. Bendrieji klausimai

Kad JTG galėtų veikti veiksmingai, JTG partneriai galėtų pareikšti norą susitarti dėl praktinės tvarkos (jei ji nebuvo numatyta pačiame susitarime dėl JTG) atitinkamais klausimais; tai, *inter alia*, šie klausimai:

tyrimo tikslai (tiek trumpalaikiai, tiek vidutinės trukmės);

keitimasis informacija ir įrodymais: ryšio kanalai ir dažnumas, t.y. SIENA naudojimas pasitelkiant Europolą – tai saugi priemonė asmeninei ar neskelbtinai informacijai perduoti, ar saugaus elektroninio pašto naudojimas pasitelkiant Eurojusto įrangą;

tyrimo veiksmų koordinavimas: informacinių susirinkimų operatyviais klausimais dažnumas ir sąlygos (tiesioginiai arba naudojant vaizdo ryšį);

deleguotųjų narių vaidmuo: delegavimo laikas ir trukmė; galimas paskyrimas į veikimo valstybę;

administraciniai ir logistiniai klausimai: darbo kalba, įranga (biuro įranga, transporto priemonės, IT įranga ir t. t.), ištekliai, personalas;

atskleidimo ir priimtino reikalavimai: atitinkamų nacionalinių taisyklių paaiškinimas ir konkrečių reikalavimų, kurie gali būti svarbūs JTG operacijose, nustatymas;

finansinė parama: vaidmenys ir pareigos finansavimo paraiškų pateikimo ir apmokėjimo prašymų srityse;

strategijos dėl baudžiamojo persekiojimo: susitarimai dėl jurisdikcijos, įskaitant galimą proceso perdavimą.

2. Su nusikaltimais susiję klausimai

JTG partneriai taip pat gali pageidauti apsvarstyti šias papildomas priemones dėl šių nusikalstamų veikų:

prekyba žmonėmis: specialiosios priemonės dėl paramos aukoms;

prekyba narkotikais: mėginių tvarkymas ir jų tolesnė teismo medicinos ekspertizė, įskaitant išlaidų padengimą;

eurų padirbinėjimas: bendradarbiavimas su Europos Centrinio Banku ir (arba) nacionaliniais bankais, taip pat su Europolo kovos su pinigų padirbinėjimu grupe;

pinigų plovimas ir turto susigrąžinimas: bendradarbiavimo su trečiosiomis valstybėmis koordinavimas; specialios priemonės finansiniam tyrimų aspektui spręsti, priemonės dėl turto susekimo, iššaldymo, konfiskavimo valdymo ir pasidalijimo tarp JTG partnerių (ir prireikus su JTG veikloje nedalyvaujančiomis valstybėmis), įskaitant būtinybę nedelsiant imtis priemonių siekiant užkirsti kelią turto išnykimui, esamų tinklų, pavyzdžiui, Kamdeno turto susigrąžinimo tarpagentūrinio tinklo (CARIN) ir kitų regioninių turto susigrąžinimo tinklų, naudojimas;

klastojimas: privačiojo sektoriaus subjektų dalyvavimo sąlygos; finansinių tyrimų pradėjimas ir koordinavimas;

turtiniai nusikaltimai: areštuotų daiktų saugojimas, įskaitant saugojimo išlaidų pasidalijimą;

elektroniniai nusikaltimai: privačiojo sektoriaus subjektų dalyvavimo sąlygos; ES nepriklausančių valstybių dalyvavimas.

Jei reikia paaiškinti konkrečius skirtingų nusikalstamų veikų rūšių aspektus, galima kreiptis į Europolo ekspertus bei analitikus ir į Eurojusto nacionalinius biurus; sprendimus galima priimti darbinuose ir (arba) koordinavimo posėdžiuose (žr. II priedą).